

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: oponentský posudek

Autor/ka práce: Tadeáš Holub

Název práce: Aktivity současného českého anarchistického hnutí

Vedoucí práce: Mgr. Michal Kotík

Oponent/tka: Martin Volek

Navržené hodnocení: nedoporučuji k obhajobě

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Cíl práce (výzkumná otázka) je formulována jasně. Nejsm si však jist, zda autorova formulace cíle práce zároveň nepředjímá její výsledek.

- Jako **cíl práce** si autor klade **vybudování alternativního obrazu anarchismu** vůči jeho stereotypnímu zobrazení v běžných médiích: „Touto práci chci poskytnout alternativu k převládajícímu mediálnímu obrazu, který popisuje aktivního anarchistu pouze coby zamaskovaného radikála, který v lepším případě háze dlažební kostky a v případě horším plánuje teroristický útok.“ [str. 3]
 - o Nemohu se zbavit nejistoty, nakolik je vybudování alternativního obrazu anarchismu **výzkumným cílem práce** jako takovým, a nakolik je **jejím „politickým“ programem**, kterému je podřízen výběr i způsob analýzy dat.
 - o Je zároveň možné, že autor volí přístup tzv. „akčního výzkumu“. Pak se však domnívám, že by bylo třeba o tomto přístupu čtenáře informovat a lépe zdůvodnit jeho potřebnost.
- Cíl práce autor následně zpřesňuje ve **dvou výzkumných otázkách**: (1) „Existují v českém anarchistickém hnutí nenásilné aktivity šířící principy anarchismu?“ a (2) „Jaké jsou podoby nenásilných aktivit soudobého českého anarchistického hnutí?“ [str. 5]

Závěr práce odpovídá formulovanému cíli práce. Autor ve své práci **buduje alternativní obraz anarchismu** a **odpovídá** na své výzkumné otázky.

- K „alternativnímu obrazu“ anarchismu si však nemohu odpuštit poznámku, že nějaký „alternativní obraz“ je možné vybudovat téměř ke všemu. Ve zkoumání by však, přinejmenším podle mého názoru, mělo jít zejména o „poznání“, tedy o vybudování „pravdivějšího obrazu“.
 - o Vedle toho je charakterizace „stereotypního zobrazení v běžných médiích“ zkratkovitá a nepřiliš prokázána – opravdu „běžná média“ zobrazují anarchismus pouze v podobě násilného radikála?
- Na **první výzkumnou otázku**, která se ptá po existenci nenásilných aktivit anarchistického hnutí šířících principy anarchismu, autor de facto odpovídá již samotným **výběrem svých dat**, kterými jsou anarchistickým hnutím vydávaná periodika. Protože autor neproblematizuje vymezení pojmu „nenásilí“ a pojem „násilí“ omezuje ve své analýze na

- „fyzické násilí“, je již samo vydávání periodik nenásilnou aktivitou.
- Na **druhou výzkumnou otázku** autor odpovídá tím, že v periodikách vydávaných anarchistickým hnutím identifikuje zprávy o nenásilných aktivitách soudobého českého anarchistického hnutí. Tyto zprávy následně kategorizuje.

Strukturace textu by mohla být pro čtenáře **srozumitelnější**.

- V části „2. Metodologie“ je vnořena část „2.2 Základní principy anarchismu“. Tato část však s metodologií nesouvisí a stejně tak není produktem vlastní analýzy.
- Obdobně i část „3.5 Historické ohlédnutí“ by neměla být vnořena do části „3. Analýza“. Tato část není založena na analýze anarchistických periodik a měla by stát v textu samostatně.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Seznam použitých zdrojů je rozdělen do tří částí:

- V seznamu „Použité literatury“ je uvedeno **16 titulů**.
 - o Z toho 3 jsou v cizím jazyce, 2 jsou věnované metodologii, 2 jsou bakalářská práce.
 - o Avšak **8 titulů z tohoto seznamu není v textu použito** (v těle textu na ně není žádný odkaz): [Šamánek 2007, Freidinger 2001, Bookchin 1995, Bakunin 1996, Bakunin 2000, Bakunin 2010, Marada 2003, Hendl 2008]. Naopak v textu je uveden [Bakunin 2011], který v seznamu literatury chybí.
- V sekci „Analyzované materiály“ jsou uvedena **2 periodika**.
- V sekci „Internetové zdroje“ je uvedeno **11 titulů** různé povahy (rozhovory, články).
 - o Nesoulad mezi [Jiříčka 2006] [str. 18] a JIŘIČKA, Jan: Hledání ztracených squatů, MF Plus, 2007 (...).

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Zdroje dat

- Jako zdroj dat autor uvádí „dvě anarchistická periodika A-Kontra a Existence“ [str. 5]
- Zdůvodněním výběru je velké množství informací o soudobých aktivitách anarchistického hnutí, které tyto časopisy obsahují.
- Autor **neuvádí**, zda analyzuje **tištěnou nebo elektronickou** verzi těchto časopisů.

Vlastní postup analýzy není v textu popsán.

- Autor uvádí, že pro svou práci zvolil „metodu kvalitativní obsahové analýzy současných anarchistických periodik vycházející z metody zakotvené teorie“ [str. 5]. V příloze pak uvádí seznam 24 použitých kategorií.
- **Jak autor ve své analýze postupoval**, však **není v textu popsáno** – autorova analýza pro čtenáře zůstává „černou skříňkou“. Podle jakého klíče vybíral články pro analýzu? Kolik těchto článků bylo? Co bylo jednotkou pro kódování? Jak se do kódování promítaly stávající znalosti autora načerpané z anarchistické literatury [srov. str. 5]? Jak pracoval s jednotlivými typy kódů? Jak je slučoval (slučoval-li je)? Jak z kódů odvodil svá zjištění? Odpověď na tyto otázky jsem v autorově práci nenašel.
- V autorově práci jsem také **postrádal reflexi** toho, **nakolik jeho koncepty a předpoklady** načerpané z anarchistické literatury, se kterými do analýzy vstupoval, **mohly ovlivnit výsledky analýzy**.
- Stejně tak jsem postrádal reflexi toho, zda autorem deklarovaný cíl práce (nabídnout alternativní pohled na anarchismus než který nabízejí „médiá“) nemohl vést k tomu, že do analýzy **selektivně nezahrnul články, které s výzkumným cílem nebyly v souladu**. K redukci této nejistoty by byl napomohl přesnější popis postupu analýzy.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Práce je **nekritická a nereflexivní**. Autor v ní **neprokazuje zvládnutí „sociologického přístupu“** ke zkoumání.

- Celá práce stojí pevně a **bez jakéhokoli odstupu** na straně anarchistického hnutí. Díky tomu práce celkově vyznívá spíše jako „obhajoba“ anarchistického hnutí než věcná analýza.
- Autor ve své práci v rozhodující míře **vychází ze zdrojů**, které by bylo možno označit jako s **anarchismem sympatizující** (vyjma [Bastl 2010] a [Mareš 2004]). Tuto jednostrannost zdrojů a její možný vliv na výsledky práce však nereflektuje.
- **Argument je fakticky založen na mediálním obrazu, který o sobě anarchistické hnutí produkuje**. Autor k tomuto mediálnímu obrazu **přistupuje nekriticky**. Nezohledňuje a nediskutuje omezení, která jsou s použitými daty spojena. **Prezentuje je jako faktické informace o aktivitách anarchistického hnutí** [srov. str. 25-26], **nikoli jako sebezprezentaci** anarchistického hnutí.
- V závěru práce autor uvádí: „V dnešním hnutím můžeme identifikovat tři základní formy aktivit – manifestační/demonstrační aktivita, kulturní aktivita a informační aktivita.“ [str. 25] S ohledem na použitá data **se nejedná o formy aktivit anarchistického hnutí jako takové**, ale o **formy aktivit anarchistického hnutí jak jsou prezentovány** na stránkách vybraných periodik vydávaných anarchistickým hnutím (a vybraných web stránkách). **Domnívám se, že tento rozdíl je pro sociologické zkoumání klíčový a měl by rozhodně být v závěrech textu zohledněn**. Spolu s tím by v textu měla být diskutována omezení, která z použité metody a použitých dat vyplývají.

5. Jsou v práci autora/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano (ověřeno systémem <http://www.urkund.com/int/en/>).

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Odkazový aparát:

- Odkazový aparát **není jednotný**. Některé monografie jsou uvedeny s ISBN, některé nikoli.
- Položky v seznamu literatury **nejsou abecedně seřazeny**, což čtenáři stěžuje orientaci a neodpovídá standardu bakalářské práce.
- Publikace [Black 1997] je v seznamu literatury chybně uvedena jako online zdroj. Tento zdroj je však **tištěnou monografií**, která byla naskenována a je vyvěšena na internetu na sdíleném úložišti, odkud ji autor pravděpodobně získal.
- Na některé tituly je odkazováno nesprávně – kupř. [Rexter 2004] nebo [Rexter 2010] namísto [Mareš 2004], [Bastl 2010].
- V seznamu použitých zdrojů není jasný **statut „Internetových zdrojů“**.
- Text samotný by si zasloužil **důkladnější kontrolu**. Nejvíce patrná jsou v něm na mnoha místech chybějící interpunkční znaménka. Nejednotné je používání hranatých a kulatých závorek [kupř. str. 11].

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Velmi vysoký podíl textu práce zaujímají přímé citace.

- **Přímé citace** z literatury, analyzovaných a dalších zdrojů zaujímají ve vlastním těle práce přibližně **40% textu**.
 - o Vlastní tělo práce, které vymezují Úvodem až Závěrem (včetně) má přibližně 72,5 tisíc znaků včetně mezer. Přímé citace (počítané bez odkazu na zdroj) v tomto

zaujímají přibližně 29,1 tisíc znaků včetně mezer (možná odchylka je několik set znaků).

- **Nejdelší souvislá přímá citace má 3 088 znaků** (bez uvozovek na začátku a na konci a bez odkazu na zdroj) [str. 9-10]

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Autor uvádí, že předmětem jeho analýzy jsou nenásilné formy aktivity současného českého anarchistického hnutí. Co vlastně analyzuje, jsou-li zdrojem dat periodika, která vydává právě anarchistické hnutí? Není předmětem jeho analýzy mediální obraz, který se anarchistické hnutí o sobě snaží produkovat? Je možné ztotožnit mediální obraz, který se jakékoli hnutí nebo organizace (anarchistická hnutí, neonacistická hnutí, politické strany atd.) o sobě snaží produkovat s jeho skutečnými cíly?

Celkové hodnocení práce:

Předložená bakalářská práce by podle mého názoru **měla být dopracována**. Postrádám v ní zejména sociologický pohled, kterým mám na tomto místě na mysli zejména kritický náhled na vlastní předmět zkoumání, použitá data a interpretaci výsledků. Větší pozornost by také měla být věnována popisu postupu analýzy dat a revizi seznamu použitých zdrojů. Z toho důvodu práci k **obhajobě nedoporučuji**.

Datum:

Podpis: